

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na skupni naslov letno 24 Din; na posamezni naslov letno 30 Din. V inozemstvo: letno 65 Din. Z M. listom letno 100 Din.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i odprava v Kranju. Uprava v Murski Soboti, Križeva ul. 4.

Cena oglasov: po dogovoru. Oglase sprejema samo tiskarna Tisk. društva v Kranju.

Pomagajmo si!

Fabrikant se toži, da nemre svoje izdelke v penoze spraviti. Trгоvec je nezadovoljen, ar more izpod kúpne cene odavati svoje blago, ki ga je prle nakúpo. Delavec je zdvojen, ar ma tak slabo plačo, da se komaj od dneva do dneva preživla. Naš kmet se toži, ar more svoj pov za polovično ceno odavati.

Obrnimo kocko pa glejmo, če je resan tak slabo, kak se guči.

Kak po varašaj, tak po vesnicaj so krčme dobro obiskane. Pije se, karta se brezbržno. Vrstijo se zabave, pleši i zapravla se žmetno zasluženi penez i po dnevi i po noči.

Poglejmo modo, ali po domačem povedano, obleko. Izgleda nekaj gospodska, posebno pri mladini! Neščem tú naštevati, kak je varaška moda, posebno ženska, prestopila vsako mejo skromnosti. Omenim samo to, da je obžalúvanja vredno, da se naša kmečka mladina, posebno ženska, oblizavle po njoj! Njoj se more kúpiti za vsaki svetek nekaj novoga, nékaj najnovjšega. Dečko more dobiti od finoga štofa kaput ali hlače, ali pa oboje. Deklina pa, če drúgo ne, punčule z visokimi petami, ali bar svileni robec, če šče krščak izda ne v modi, v navadi. Z ednov rečjov: naša kmečka mladina se žele oblačiti kak varaška, i to zdaj, v tej resnih časaj, gda se povsed čuje mučno zdihavanje; gda na miljone delavcov, žensk i dece nema niti falačka krúha. Kak je to žalostno!

Nekda je vsaki naš kmet sejao konople ali len, ali pa oboje. Bio je pri vsakoj hiši korblat, pa so matere i hčere po dugih zimskih večeraj prejo delale za platno, iz šteroga se je potom éivala obleka, ki je po svojoj trajnosti dosta več valala, kak denešnje fabrične krpe. Na te način se je dosta penez prihranilo.

Na sosedom Hrvatskom pri kmetaj šče dnesden tak. Povle se len i konople i kda prestane v kesnoj jeseni polsko delo, te zaklepečejo trli-

ce, zabrnijo kolovrati, poženejo se v v pogon krosna. Tam staro i mlado, možki i ženske, vse nosi obleko iz domačega platna.

Hrvatski kmetje i kmetice pa ne povlejo toga samo telko, kelko sami za sebe potrebújejo, nego povlejo túdi za odajo. Tak se na pr. po sredaj i sobotaj na zagrebečkom trgi vidi preci domačega večvrstnoga platna, ki ga kmetje i kmetice prinesejo na odajo. V rano sprotoletje je trg prav za prav poplavljeni ž njim. Tu pa ne vidiš samo vnožino platna, nego túdi razne vrste ročno žensko delo, kak na pr. zavese za okna, brisače, stolnjeki, vankišnice, narodno nošnja za deco, okraske za posteo i steno i šče razne drúge reči. Vse to je tako lepo, tak okusno v raznih oblikaj i farbaj izdelano i okrašeno, da je veselje gledati. Vse to so skrbne i marlive roke hrvatskih kmetic napravile po zimi. Tak se hrani! Tak se gospodari!

Tak bi se moglo túdi pri nas delati, ne toti na tak veliko, ali moglo bi se bar telko, kelko sámi za sebe potrebújemo. Ali ka ši ščemo, če smo postali gospodski? Če sami za svojo korist ne maramo? Tožimo se na stisko, pa smo si vnogom pogledi sami krivi, če nas je obiskala.

Ovo, nahajamo se v fajnsčekovom časi. Ne sem prorok, ali z osvedočenjom vúpam trditi, da bodo zadnji trije fajnsčekovi dnevi glasno i jasno pokazali, kakša „stiska“ je pri nas. Dokazali i pokazali bodo: da pri nas nega stiske. Pilo, plesalo i norelo se bo do kesne noči.

E, pa kakši bi to bio fajnsček brez zabave, brez muzike i plesa, brez pijanih i krvavih glav, brez spotretih i prelúkjanjih reber?

Nikaj zato, če se krčme spremenijo v bojišče. Nikaj ne škodi, če komi prileti v glavo kanta, ali kupica. Nikaj zato, če eden vinski junak i fajnsčekov norc drúgomi z nožom v rebra telefonira i se te okrvavljen zgrúdi na zemlo. Nikaj ne škodi, če bodo potom orožniki i sodnija meli pune

roke posla. Nikaj zato, če edna ali dve deklini zgúbita poštenje. Nikaj ne škodi če potom pride ne samo štidesetdnevni nego osemdesetdnevni post. — Vse to nikaj ne škodi, samo naj se fajnsček proslavi tak, kak se šika!

Stiska je! A najvejša stiska, najveške pomenkanje je pri nas: pomenkanje treznoga i resnoga mišljenja. Najvejša stiska je: v našoj pameti!
Bogoslav.

Bivši voditelji SLS so izgnani iz Dravske banovine.

Ljubljansko „Jutro“ piše 30. jan. sledeče: V zvezi s propagando proti obstoječimi redi i stanji v državi, so bili gg. bivši minister dr. Franc Kulovec, dr. Natlačen oba iz Ljubljane i dr. Anton Ogrizek v Celji, pozvani na odgovor i konfinirani, prvi v Foči bliži Črnogore, drúgi v Bileći v Hercegovini i tretji v Ključu v Bosni. — Imenovani so bili v petek odpelani na določena mesta.

V soboto zvečer ob 8 je bio odpelani iz Ljubljane g. dr. Anton Korošec, šteromi je vlada odredila kak stalno bivališče Vrnjačko banjo v Srbiji.

Politični glasi.

Irska. Pri zadnjih volitvaj v irski parlament so bili doseženi sledeči rezultati (zaključki).

De Valera 77 (72)
delavska stranka 8 (7)
Cosgisne 48 (57)
centrum 11 (4)
neodvisni 8 (11)
neodvisna delavska stranka 1 (2)

De Valera sam ima že potrebno večino 77 i ostali pa samo 76. V parlamentu Valero podpirajo neodvisni 38 glasi.

Zdajšnji položaj je sledeči: Vladna večina ima 85 glasov, opozicija pa 68. De Valerova politika stremi za popuno odcepitev Irske od Anglije z geslom: Irska Ircem.

Nemčija. 26. jan. t. l. je prišlo v mesti Dresdeni med komunisti i policijov do hude bitke, v šteroj je bilo 9 mrtvih, 12 težko ranjenih komunistov. V zvezi s tem je policija prepovedala vse javne manifestacije i zborovanja. — 28. jan. je spadnola nemška vlada pod predsedstvom generala Schlechera, da je vlada spadnola je bio vzrok to, ar general Hindenburg je ne šteo razpustiti parlamenta. Novo vlado sestavlja prejšnji ministerski predsednik baron Papan.

Grčija. Grški parlament je izglasovao vladi zavolo finance nezavupnico (109: 92). Odzaja je palig bivši ministerski predsednik Venizelos, šteri šče imeti vso oblast v rokaj. Predsednik republike Zaimis je na njegovo pregovarjanje razpusto parlament i razpisao nove volitve. Venizelos misli, da bode njegova stranka zmagala z velkov većinov; to pa je težko, ar opozicija nastopi skupno.

Francija. Tudi v Franciji je huda borba med „levicov in desnicov“ i to zavolo bodočega državnega proračuna, po šterom bi se na novo zvišali davki za približno 4 milijarde frankov. Radi toga je Boncourjeva vlada spadnola. Novo vlado sestavlja Deladier.

Hitenburg. Države male antante ščejo spraviti hitenburško zadevo (pošiljatev orožja iz Italije v Madžarsko, štero so pa avstrijske oblasti zaplenile) pred Zvezo narodov.

Italija šče to preprediti i je v te namen skušala pridobiti Francijo pa Angleško. Obe vladi sta poslali v Beč demaršo, od šteroga odgovora je pravijo odvisno, ali bode mala antanta ešče duže vstrajala na svoji zahtevi.

Češkoslovaška. 22. jan. so napadli češki fašisti pod voditeljstvom nadporočnika Gajde vojašnico v Brni. Napad se njim pa ponesrečo. Nadp. Gajda je pribežao v Jugoslavijo na Makarsko. V zvezi s tem so zaprli bivšega šefa češkoslovaskoga generalnoga štaba Rudolfa Gajda, vodja čeških fašistov.

Slovenska krajina.

Na znanje tistim ki kaj pišejo v naše liste. Vsaki naj se drži sledečih 3 §.: 1 §. Naj vseli piše istino. 2. §. Naj se vseli podpiše. 3. §. Naj piše samo na edno stran papira, ka je za štamparijo.

Čedni bodite! Z neke vesi nam javijo, ka mali hlapec od hiše do hiše hodi i pripovedavle, ka boj bo i ka de se glasalo, jeli ščemo biti pod Madjarsko ali Italijo. Nešterne ženske je že tak strah, ka niti spati nemrejo. Bodite vendar čedni i tudi čednejše male rihtare si zvolite. Mi smo v Jugoslaviji i nega nikšega straha i goča, ka bi kama inam prišli i samo nesametni gučijo od boja.

Ne dajte se zapelati! Nešterni mašetarje glasijo, ka tisti zgubi zemlo, ki je ne küpi i to zato prej, ka so jo banke nazaj dobile. Ne verte, to je laž i ne dajte se zapelati. Takšemi zapelivci povejte: agrarni zakon, šteroga je krao podpisao i šteri je razglašen, je za vsikdar rešo, da se zemla ne da več nazaj veleposestnikom, nego plača se njim v 20 letaj ali prle, kak što šče i premore.

Gornja Lendavi ali Grad. Skoro vsakšo nedelo je pri nas veselica. Če drugi ne, jo pripravi gasilsko društvo — krčmar je najmre načelnik gasilskoga društva. Mili se nam mladina, ki zapravla peneze i poštenje. Zakaj se njoj davle po nepotrebnom prilika za to? Prosimo oblast, naj vendar odloči nekaj v dobro ljudstvu! (Uredništvo dobiva stalno dopise, gde čtemo, da v raznih krajaj različna društva pripravljajo veselice. Vsi dopisi pa kažejo tudi to, da ljudstvo v svojoj velkoj stiski pričakuje od državne oblasti pomoči. To je vendar grozno, da je dovoljeno ednim zapravlati, gda drugi nemajo nikaj. I to delajo celó društva, ki se na prsi bijejo: mi smo steber vsega dobrogal!)

Satahovci. V sredo 25. januarja je postala žrtev črevesnoga katarja učenka 2. razreda Čergöli Pepika. Zima je zamorila vse rožice i tudi vedno veselo našo Pepiko. Bila je pridna i povsedi so jo radi imeli. Na domi žalosti so ji spopevale satahovske deklice zadnjo pesem v slovo, na cintori pa so orosili mirno hišico nedužna dečica iz vsej razredov i ji zapeli zadnjo uspavanko. Na tom mesti se zahvalujemo vučelicam ge. Horvatovi i gdč. Mlekuževi za skupni poset z dečicov vred, satahovskim deklicam na lepom petji i vsem darovalcom vencov, cvetja i koron. Počivaj v miru rožica božjega vrta.

Starši, sestre i brat maturant.

Bogojina. Po dugom betegi je mro mladi i vrli dečko Anton Casar (Ojtarov). — Poštar Jožef Vugrinec se je oženo z gdč. Anicov Vogrin.

Grozilno pismo je dobo dr. Vučak, zdravnik v M. Soboti. Neznanec njemi je grozno, da če na določenom mesti ne naleče 3000 Din, ga buje. Žandarmeriji se je posrečilo grozečega ptička vloviti i oblasti izročiti.

Širitelje! Za mesec januar dobite te dni M. Liste. Kolendare smo Vam pa že razposlali. Če je što nebi dobo, naj se javi na upravi v Soboti, gde so Kolendarje. V Črensovcih se tudi dobijo Kolendarje, če je što šče v Francijo poslati. Vsaki širiteo mora poslati 2 Din za Novine i 1 Din za M.

List ali po čeki notri, ki ne ešče poslao. To je naročnina za januar. Na nikoga se ne čaka, ar tiskarna se mora proti plačuvati.

Po domovini.

Odgovor nadpüšpeka dr. Bauera. V „Hrvatskoj straži“ 27. jan. je dao zagrebečki nadpüšpek dr. A. Bauer izjavo, ar je „zavolo pisma, ki so ga izdali katoličanski püšpeki Jugoslavije o Tyršovom mišlenji i vzgoji Sokola KJ., nastanolo brezkončno kričanje proti püšpekoma i katoličanskoj cerkvi.“ Na vse napade odgovarja: „Oča, odpusti njim, vej ne vejo, ka delajo.“ Dale piše o tom: Pismo püšpekov so ne sestavljali jezuiti. Ništerni želejo, naj se jezuiti zavolo toga pisma preženéjo iz Jugoslavije. Nadpüšpek pa zná, da so to pripravljali že lani proti jezuitom. Pravijo tudi, da je pismo naših püšpekov izdelano po zapovedi papove sv. stolice i celó Mussolinija. Tak guči „samo peklensko sovraštvo do katoličanov.“ Püšpeki so napisali pismo „iz čisto verskih vzrokov s punim osvedočenjom, da bo samo na hasek katoličanskoj cerkvi i krščanskoj veri spoj, a zednim tudi v istinski hasek kraljevini Jugoslaviji. Dozdajšnji uspeh pastirskoga pisma — i to ne mali — je té, da so se „odkrile misli mnogih src (Sv. Lukač, 2, 36), da je vsemi narodi odkrito, kelko i kakše neprijatele má katoličanska cerkev v Jugoslaviji.“

Sneg je močno zapadno vse kraje naše domovine. Mnoge železnice so bile stavlene. Posebno žmetno je na Hrvatskom. Tudi železnica med Čakovcom i Lendavov je žmetno vozila.

Gimnazija v Varaždini bo obhajala letos 300 letnico svojega obstanka, na stero se že zdaj pripravla. Tu so se šolali tudi mnogi Slovenci v in-dašnjih časaj.

V Sloveniji se je pokádilo preminoče leto vrednosti za 170 milijonov dinarov. Ka si mislite pri tom?

Rüdarje v Trbovljaj: prek 2000 jih je brez dela.

V Ljubljani je najvišiša hiža novi „nebotičnik“ (okoli 60 m). Körijo jo z naftov, ka na dén znesé 4000 Din!

Pazite!! Po slovenskih vesnicaj ponüvlejo agenti hrvatskih trgovcov slike, srečke, blago itd. Davajo podpisati nekše papire, pisane v srbskohrvatskom jeziki. Mnogi niti ne razmijo, ka podpišejo i pridejo lejko pred sodišče zavolo toga. Pazite, ka delate!

Nad dva milijona dinarov so lani v Ljubljani daji za rože, pripelane iz Dalmacije pa Italije.

Po tujini.

Katoličani v Švici. Švicarsko mesto Zürich má 260.000 stanovnikov. Med njimi je 75.000 katoličanov. V časi, kda se je začelo luteranstvo (pred 400 leti), je bilo v tom mestu katoličanstvo čisto vničeno. Ešče leta 1800. je bila zabranjena katoličanska služba boža. Leta 1850. pa je bilo v Zürichu 2665 katoličanov.

Tüdi pri nas bi trbelo! Na Talijanskem prej radi psüjejo, kunëjo pa preklinjajo. Poštenim Taljanom je to že žmetno prenašati, zato so se zdaj odločili v velkom mestu Turini za „tjedem proti psüvanji.“ Po cerkváj bodo predge v té namen, da se preprávi grda návada, po cestaj pa bodo nedühovniki, vučeni svetski ljudjë gučali za to, da se té zamázek odpravi. Pri nas pa psüjejo — vogrski, srbski pa taljánski, slovenščina najmre nema, na srečo, dosta nesramnih réči. Tüdi pri nas lekaj državni zakon kaznúje preklinjanje Bogá — trbelo bi na to misliti! Glavno pa je — vzgoja.

Reberija na Češkom. Preminoče dni je v Češkom mestu Brno v noči napadno 70 ljudi kasarno (vojašnico). Vojaki so bili preplašeni i tak se je napadalcom posrečilo zasesti vso vojašnico. Prišla je pomoč od zvüna, mraz vlada tüdi v Rusiji. Toplomer kaže 40 stopinj pod nulov, v Sibiriji celó 48. Šole so zaprete, ceste i že- i železnice zametane. — Tüdi v toploj Italiji je mraz.

V Ameriki so ne redke hiže, ki májo 80 do 100 nadstropij (štokov). Ne dugo so naše Novine prinesle sliko takšik „donebnikov“. Nedávno so dozidali najvišišo hišo, zdaj pa se že pripravljajo, da postavijo novo, ki bo mela 120 nadstropij. Nabrali so za stroške že 52 milijona dolarov. da je rešila vojaštvo. Napadalci so pristaši fašistične stranke.

Stanko Jug, cand. phil:

Slovenska zemla.

Po tom splošnom uvodi moremo preiti k podrobnejšemi opisi. Začnemo s Kranjskov i to z njenim izhodnim delom, z Dolenjskov. Zednim priklüčimo tomi popisi tüdi popis Bele krajine, zemlé, ki leži med Kolpov i Gorjanci.

Dolenjska

zavzema izhodni deo Kranjske med Savov od Zaloga do Brežic, Gorjanci, zgornjov Kolpov i Krimom. V nasprotji z goratov Gorenjskov je Dolenjska nisiki svet, vendar ne ravnina, liki brežčeci brez višiših bregóv. Samo na njenih mejah se zdigávlejo vékše goré, tak na izhodi Gorjanci, na sevri Kum, na záhodi pa Krim, ki čuvajo v svojoj sredini nisike Dolenjske brežčece.

Lüdjé zmrzávlejo. Na Poljskom je zavolo zadnjega mraza mrló dosta lüdi. Zmrznolo je sküпно 300 lüdi. — Velki

Najvišiša železnica na sveti vozi v državi Peru v Ameriki 5357 m visiko v goráj!

120 let stara ženska je mrla v Mekiki. Vsaki den trikrat je jela lük. Izračunali so, da je pojela 336.070 lükovih glavíc.

Ešče istina o Mehiki! Pregarjalci katoličanov v Mehiki so se zgovarjali s tem, da so prej katoličani v zvezi „s skrivnimi silami“, štere delajo proti mehiškoj državi, tak tüdi s katoličani v Združenih državaj Severne Amerike. Istina pa je naopak: Kaljes i drügi pregarjalci Cerkve so v zvezi s slobodnozidarci pa bogatini — kapitalisti v Severnoj Ameriki. Oni se držijo za „socialiste“ — v istini pa držijo v rokaj bogate banke, petrolejske vrelce itd. Zdaj se je celó luteranski tisk v Ameriki geno proti preganjanji katoličanov v Mehiki.

Kak je globoko morje? Žmetno se človek zamisli v globočino morja. Dozdaj so zmerili, da je na mestaj Tihí ocean globoki prek 10 jezero metrov! Najvišiša gora na zemli: Comolungma (v gorovji Mount Ewerest v Aziji) pa je visika 8882 metra.

Velki snežni zápihi stávlajo promet na mnogih krajaj. V Rumuniji so ništerne železniške proge bílé popu- noma zasipane.

Nedela po Treh Kralih peta.

Na spomín 1900 letnice svoje križne smrti, Gospod Jezuš, po svojih svetih ranaj reši grešni svet!

Vu onom vremeni: Pravo je Jezuš vnožini priliko eto: Spodobno je včinjeno kraléstvo

V zemljepisnom pogledi moramo Dolenjsko razdeliti na dva jako različniva dela: na Dolenjsko gričevje pa na Dolenjski Kras.

Dolenjsko gričevje (bregovje) zavzema oni deo Dolenjske, ki se razprestéra med Savov i Krkov pa od Gorjancov do Ljubljane. S svojo potjöv, ki ide od záhoda proti izhodi, kaže, da je nadaljávaje visikoga gorenjskoga goróvja. Značilno za to bregóvje je, da skoro nindri ne dosegne višine 1000 m. Največ vrhov je 700 do 900 m visikih. Zréberja so povečini jako malo strména i na vse strani ednako kapajo. Med posameznimi grebeni pa se širijo vékše ali ménše ravnice. Vse to dévle Dolenjski izraz jako žive pa lübeznive razgibanosti.

Dolenjsko bregóvje moremo razdeliti na tri dele: na Trebanjsko skü- pino okoli Trebnja, Mokronoško sküpi-

nebesko k človeki, ki je posejao dobro semen vu svojo njivo. Kda bi pa spáli lüdjé, prišao je neprijáteo njegov, posejao je kokol med pšenico, in odišo je. Kda je pa zrásla setva, i sád je prinesla; teda se je skázao i kokol. Pristopivši pa slugi hišnoga Gospodara, pravili so njemi: Gospodne, nej li si dobro semen posejo v-tvojo njivo? odket tak má kokol? I veli njim: neprijáteo človik je to včino. Slugi so pa pravili njemi: Scés, da idemo, i vö ga splevémo? I veli: ne; naj kak, pobérajóci kokol, ne poskübéte vö žnjim navküpe i pšenico. Nihájte oboje rásti do žetve; i vu vremeni žetve povem žnjecom: poberte oprvim kokol, i zvešte ga vu snopje na požganjé. Pšenico pa spravte vu moj škegen.

Protolečnje zajtro.

Jezuš v ladjici na svetloj vodi jezera, na bregi vnožina, v bližini pa bregovje (tak visiki kak naši) s posejanimi njivami. Na té se je zgledno Gospod pa pravo priliko. Zakaj priliko? Ka bi je nagno k želnomi spitavanji, pa so odišli, ostali so samo vučenci i prosili, ka bi jim razložo. V bližnjem mestu Kafarnaum, v hiši Petrovoj, jim je odgovoro:

Sejavec dobroga semena je Sin človekov, njiva je svet, dobro seme so deca kraléstva, kokol so deca hüdobne, neprijáteo pa, ki ga je posejao, je šatan; žetev je konec sveta, žnjeci pa so angeli. Kak se teda kokol pobira i v ognji zažiga, tak de na konci sveta. Sin človekov te pošle svoje angele i poberejo iz njegovoga kraléstva vse, ka je pohüjšlivoga, i tiste, ki delajo krivico; i vržejo je v ognjeno peč, gde de jok i škripanje z zobmi. Té se pravični zasvetijo kak sunce v kraléstvu svojega Očé. Mt 13, 37, 43.

Skrivnost greha.

Zavolo pravičnih Bog dopüsti, ka sunce sija tüdi na hüdobne.

Znabiti so se vučenci té zglednoli na sunce, ki je najviše stalo, najbolje svetilo.

no okoli Mokronoga pa Šent Janža i litijsko sküpino.

Trebanjska sküpina Dolenjskoga bregovja se razprostira med Temenicov, ki se izliva v Krko, i med Krkov samov pa med Novim mestom i Višnjov gorov. Té deo kaže že vidna znamenja prehodnoga kraškoga ozemla. (Kakše je „kraško ozemle“, to bo ešče popisano.) Temenica sama je ponikalnica, to se pravi, da se naednok zgübi pod zemlöv pa se nindri indri, v niže ležečoj dolini, znova prikaže na svetlo.

To sküpino sestavljata dve skoro vštric idóčivi vrsti bregóvja. Edna sega od izvira Krke do Soteske blüzi Dolenjskih Toplic, drüga pa od Višnje gore prek Trebnjega na Valto vas ob Krki blüzi Novoga mesta. V toj skü- pini dosegne malo vrhóv 500 m nad- morske višine. (Dalje.)

Pošta.

Vogrinčič Jožef, Rouvrois. Penez sprejeli dvakrat. Vse v redi. Prvo številko i kalendar dobite naravnost z tiskarne Veseli nas, ste zadovoljni z krščanskim našim tiskom.

Važno za vse naročnike i širitele! Januar mesec je na kraji Vsaki brez izjeme *mora plačati*, komi hodijo Novine na skupni naslov. 2 Din na januar i 2 Din na februar. Na naslov pa se plača 2 Din 50 par Prosimo c. širitele i naročnike, da to narcčnino brez odlašanja pošlejo notri.

CENE:

Biki kg od 2 do 4.50 Din, telice kg od 2 do 4.50 Din, teleta kg od 4 do 5.50 Din, krave kg od 1 do 2—3 Din, svinje kg od 6 do 7 Din.

Cene deželnim pridelkom so pa sledeče: pšenica Din 165 i više do Din 175 po kakvosti, žito 1 q 120 Din, kukarica 1 q 130 Din, oves 1 q 120 Din, hajdina 1 p 90 Din, ječmen 1 q 120—130 Din, proso 1 q 110 Din, krumpič 1 q 40—55 Din, seno 1 q 60—70 Din, slama 1 q 40—50 Din.

Cement Trbovelski 1 q 97 Din, cement Splitski 1 q 65 Din, žgano vapno 1 q 36 Din.

Učni tečaj za avtovarereje v Murski Soboti.

Združenje obrtnikov za srez Mursko Sobotu v Soboti namerava prirediti učni tečaj za avtovarereje, ki je neobhodno potreben za naš okraj, opozarja združba obrtnikov kovaške, ključavničarske in mehaniške stroke, da se tega tečaja ki je velike vrednosti za njihov napredek, udeležijo.

Tečaja se udeležijo lahko tudi srezov: Dolnja Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona. Udeleženci naj prijavijo svojo udeležbo pri uradu Združenja obrtnikov v Murski Soboti vsak dan od 11 do 12 ure. Tečaja se lahko udeležijo tudi pomočniki.

Za Združenje preds.
Szukits Štefan.

Koruzo, seno, slamo in vsa ostala krmila

dobavlja po konkurenčnih cenah

Gospodarska zveza v Ljubljani.

3

Razglas.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Gornji Lendavi r. z. z n. z. je v skupni seji načelstva in nadzorstva sklenila, da 1. januarjem 1933. zniža obrestno mero (interes) sledeče: Za vloge daje 5% vezane 3 mesečno odpoved pa 6% in 6½%. Z vüpanjem, da bode dolžnikom stem precej na pomoč.

Tisoči že ozdravljeni!

Betežni na plüčaj!

Na jezere že ozdrävlenih!

Včasi zahtevajte knjigo od moje nove umetnosti prehranjevanja, ki je že mnoge rešila. Ona more poleg vsakoga načina živlejnjia pomagati, da se beteži friško proti prijde. Nočno švicanje i kašeo henjata, težja tela se zviša i po povapnenejni beteg pomali henja.

Vučeni doktorje

potrjujejo hasnovitost mojega zdravljenja. Kem prle začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boukse za Vas.

Ščista šenki i poštnine prosto

dobite mojo knjigo, v šteroj bote dosti hasnovitoga najšli.

Moj založnik pa razpošila samo

10.000 falatov brezplačno zato pišite včasi!

zadosta je dopisnica (karta) na spodnji naslov:

Zbiralnica za pošto:

Georg Fulgner, Berlin - Neukölln
Ringbahnstrasse 24. — Abt 527.

Tivar-obleke

se najceneje dobijo v trgovini

M. Sobota - Lendava 2 A

prek od pošte

Obleke se že dobijo od Din 240 naprej
Za mladožence " 290 "

Samo prvovrstno blago.

ZAHVALA.

Vsem, ki so se spomnili ob smrti našega srčno ljubljenega soproga, očeta, zeta in sina

Pustay Gustava

zobotehnika,

vsem darovalcem vencev, zlasti pevskemu društvu za ganlive žalostinke in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, se jim iskreno zahvalujemo.

M. Sobota, 18. jan. 1933.

Žalujoči ostali:

Kološa Janez
M. Sobota

Pustay I.
Beltinci

ZAHVALA.

Najin ljubljani sin

Avguštin

se je preselil v večnost. Vsem, ki so mu požrtvovalno stregli za njegove mučne bolezni ter ga spremili na njegovi zadnji poti, zlasti dijaškemu pevskemu zboru za ganljive žalostinke izrekava tem potom zahvalo s prošnjo, da ohranijo nepozabnega pokojnika v blagem spominu.

M. Sobota, dne 6. januarja 1933.

Rajbar Miklavž in Viktorija.

Visokopritlična novoizidana hiša v Čakovcu,

ulica Kralja Zvonimirja 7, s 4 sobami, kuhinjo, kletjo, pritklinami, z novoizidano garažo za 6 avtomobilov, kar se pusti predelati za vsakovrstne obrtniške prostore **se proda** na javni dražbi pri okrajnem sodišču v Čakovcu, dne 16. februarja 1933 dopoldne ob 9. uri v sobi št. 1. Izklicna cena 70.000 Din. Najnižji ponudek 35.000 Din. K hiši pripada tudi (ki je v neposredni bližini učiteljišča) 365 m² mereči vrt s sadovnjakom. - Točnejši podatki se poizvejo pri

PREKMURSKI POSOJILNICI r. z. z o. z. v Murski Soboti. 1-1

P O M O Č

Glasilo AGRARNE in GOSPODARSKE ZADRUGE. List za povzdigo prosvete, gospodarstva in združništva

Izhaja vsakih 14 dni, kot priloga Novin, ki jo naročniki Novin dobijo brezplačno. — Za druge stane številka 1 Din, ali letno 24 Din. Uredništvo in odprava v Kranju. — Uprava v Murski Soboti, Križeva ul. 4.

M. S. W. dipl. phil.:

Narava in človek.

Pozimi narava počiva. Dala je svoj sad in potrebna je počitka. Pravimo, da narava pozimi spi. Res je njen zimski počitek zelo podoben spanju. Spanje ni brezdelje, je le mirovanje od zunanjega dela in zbiranje novih sil za delo.

Človek je del narave in z njo spojen z mnogimi vezmi. Bog sam ga je tako čudovito združil z njo. V svojem telesnem življenju je podvržen istim prirodnim zakonom kakor narava: sprejemati mora hrano, rasti, počivati, umreti. Vse to in sto drugih potreb vsakdanjega življenja ga spominja, da da je del velike božje narave. Najtrši dokaz za njegovo spojenost z naravo pa je njegovo starostno hiranje in končno njegova smrt. Kakor cvetlica na polju ali žival v gozdu pade in strohni, tako tudi človek. Narava ga sprejme vase in pretvori njegovo telo v zemljo, kakor je pretvorila v zemljo pisano cvetlico in živahno živalico. Ali ni čudno in nerazumljivo, da je človeško telo, ki je tako čudovito zgrajeno in obdarovano s tolikimi izrednimi možnostmi, sestavljeno iz iste mrtve snovi kakor narava — iz zemlje? Bridko je to spoznanje, če ga sprejmemo brez vere v duhovni, nadnaravni svet, a tako veličastno, če ga gledamo v luči krščanske vere. Bog je hotel, da je človek po svojem telesu nerazdružljivi del narave, da je v vsem svojem telesnem življenju od nje odvisen in da se slednjič povrne v njo in razpade v zemljo, iz katere je ob stvaritvi zgradil njegovo telo. Ta neizbežna odvisnost od narave naj bi človeka krotila v njegovi drzni samozavesti in ga opominjala, da je po svojih telesnih močeh omejen, končen. Po svojih telesnih zmogljivostih se človek nikoli ne bo dvignil nad naravo, niti ene vezi ne bo mogel pretrgati z njo, kaj šele, da bi se kdaj popolnoma sprostil! To je neizprosni zakon, ki ga je Bog položil v naravo in človeka in ju tako za vselej nerazdružno spojil.

Bog pa ni samo hotel, da bodi človek del narave, marveč tudi, da naravi gospoduje. Po svojih telesnih močeh ni zmožen gospodarstva nad njo. Mar misli kdo, da naravi gospoduje,

če prevrne brazdo ali podre drevo?! — Edino s svojim duhom ji more gospodovati. Človek namreč ni samo del narave, ampak spada po svojem duhu v višji, nadnaravni svet. Bog mu je vtisnil svojo podobo in mu vdahnil neminljivega duha, ki naj ga dvigne nad zakone prirodnega dogajanja in veže njegovo časno zemeljsko življenje z večnim. Bog je hotel, da človek gospoduje naravi s svojim duhom in je postavil v stvarstvu tak red, da se narava le človeškemu duhu podredi, ukloni in voljno služi, in sicer tako v njem samem — v njegovem telesu, kakor izven njega — v naravi. Kakor hitro pa človek ta bohoteni red stvarstva na glavo postavi in božji zakon prezira, izgubi vso moč nad naravo: nižji del v človeku se upre višjemu in ga zaslužni, meso zagospoduje nad duhom. To je bridko maščevanje, ki ga doživlja tako posameznik kakor človeštvo. Duh, ki bi moral gospodovati telesu, je postal suženj njegovih poželenj! —

Človek, ki živi v tesni zvezi z naravo, ohrani v sebi pravo bogohotno razmerje med višjim in nižjim delom v sebi, med duhom in telesom. Duh je, ki oživlja, telo pa je mrtvo! Duh je, ki gospoduje, telo pa se upira! Kmet je od vseh stanov ohranil najtesnejšo zvezo z naravo. Ker je razen tega ohranil v sebi nepopačeno ono pristno, prvotno, od Boga določeno razmerje med duhovnostjo in telesnostjo, je tudi najbolj naraven in zdrav v svojem življenju. Orje zemljo in seje, pa se zaveda, da žetev ni odvisna samo od plodnosti zemlje in ugodnega vremena, ampak tudi od duha, s katerim delo opravlja. Skrivnostni blagoslov žetve, pa naj bo obilna ali pičla, izvira iz urejenega razmerja med duhom in telesom. Zveličarjeve besede: „Kdor seje v mesu, bo tudi žel v mesu,“ veljajo tudi za naša vsakdanja opravila! Kratak vzdih k Bogu ali križ, ki ga narediš čez delo, bo rodil več blagoslova ko vsi žulji na rokah in ves pot trdega dela.

Iste naravne sile vladajo naravo in tvoje telo. V naravi so mrtve, nezavestne, zgolj prirodne, v tebi pa jih oživlja in oploja duh, zavedaš se jih in uravnavaš jih; ne moreš jih sicer

uničiti ali spremeniti, moreš pa jih s silo svojega neumrljivega duha usmerjati, podrežati višjim namenom, jih čistiti, požlahtniti.

Zima je čas, ko z naravo počiva tudi človek od napornega poletnega dela, da zbira nove moči za dolgotrajno delo setve in žetve. V naravi ta počitek ni mrtev, skrivnostne sile delujejo v njej, našim očem nevidne. Kar je nerabnega in škodljivega se odstranjuje, vse koristne snovi pa se urejuje, zbirajo in zlagajo v novo življenje: nastavlja se skrito popje za novo rast. Ko pride pomlad in pokliče v novo življenje, ni presenečenja. Mladostne življenjske sile se zganejo, komaj so že čakale, da razvijejo svoje delovanje. — Pa bi človek vso zimo dremal in pozabil na pomlad? Vsaka pomlad v naravi, naj bo tudi pomlad v tvoji duši! Tekom poletja, ko si prenašal vročino in težo dneva, si zanemarjal svojega duha. Prah si je zajedel v tvojo dušo in vročična soperica v borbi za vsakdanji kruh, ti je zastrla duhovni pogled. — Iztresi zdaj ta prah in preženi meglo izpred svojih duhovnih oči! Pomlad te bo klicala v novo življenje še bolj polno skrbi in težav. Ali boš dovolj močan, da jih boš pogumno sprejel nase in nosil težo vsakdanjega življenja močno, brez vzdihovanja in oklevanja? — Nikar ne misli, da je naše življenje zgolj borba za vsakdanji kruh in da je njegov smisel v tem, da imaš vsega dovolj, kar ti srce poželi! Takšno življenje bi pač ne bilo vredno življenja, ker bi ne bilo nič drugega nego nizkotno štreženje telesu, žalostno gospodstvo nižjega telesnega dela nad višjim duhovnim.

Ko v pustih zimskih dneh gledaš navidezno mrtvo naravo, ne bodi slep in gluhi. Odpri oči in poglej za zastor, kjer nevidno snuje mati narava. Nagni uho in prisluhni skrivnostnim silam, ki neslišno kujejo novo življenje. — Potem pa ne bodi len in mrtev, ampak pojdi in snuj in kuj tudi tu novo življenje v sebi, tisto življenje, ki te bo dvignilo nad naravo in te naredilo za njenega gospodarja, obenem pa ti dalo moč, da se boš preko bridkosti in stisk življenja, ki te vežejo z zemljo, v vznešenem poletu dvignil nad

vsakdanjost in časovnost k nadzemeljskemu in večnemu, ki te družijo s tvojim Bogom!

40 urni delavni teden.

V zadnji številki *Novin* je bilo nekoliko omenjeno, da zborujejo od 10. jan. v Ženevi pod vodstvom mednarodnega urada za delo zastopniki delavcev in delodajalcev iz posameznih držav in razpravljajo, kako bi se dala kriza brezposelnosti, s katero se bori predvsem delavstvo, vsaj delno in začasno omejiti.

Predlog, ki so ga stavili zastopniki delavstva in ki bi trenutno najbolj odgovarjal k rešitvi tega perečega in prevažnega vprašanja, je znižanje delovnega časa. Delovni teden, ki ima sedaj 48 ur, naj bi se znižal na 40 ur. Dosedanji delavec (kar pa ne velja za poljske delavce) bi delal torej na teden 40 ur in ker ostane pri tem še precej delovnega časa neporabljenega, naj bi podjetniki najeli za ta čas nove delavce ter tako dali zaslužek tudi tistim, ki so sedaj brezposelni.

Kaj pa s plačilom? Zastopniki delavstva so seveda zahtevali, da ostane plača neizpremenjena, kljub temu, da se delovni čas zniža, kar je pa samo ob sebi razumljivo. Vedeti moramo, da predlog znižanja delov. časa ni izšel samo iz želje, da bi se tistim delavcem, ki so zaposleni, boljše godilo, temveč da ga je rodilo socijalno čustvo in skrb, kako pomagati do kruha tistim, ki so brezposelni. Saj vemo, da se delavec nikoli ne bo branil dela, če se mu nudi zaslužek in v slučaju, da bi mu bilo dano iztirati na eni strani znižanje delovnega časa in zmanjšanje plače, na drugi strani pa dosedanji delovni čas in dosedanja plača, se bo brez dvoma odločil zato, da ostane pri starem. Na prvi pogled se nam sicer vsiljuje misel, da bi moral socijalistični delavec privoliti, da se mu v prid brezposelnega sodelavca zniža delovni čas in plača. Toda če vpoštevamo dejstvo, da so danes delavci po večini tako malenkostno plačani, da se morajo boriti za lastni obstoj in za obstoj svoje družine, je ta misel brez nadaljnega odvržena.

Kaj pa industrijalci in podjetniki, ali ti niso poklicani malo prispevati k omiljenju brezposelnosti? — Izgovarjajo se, da bodo morali delati z izgubo, če se zmanjša delovni čas, plače pa ostanejo nespremenjene. S kako izgubo delajo dandanes podjetniki, naj nam nekoliko pojasni primer, ki ga prinaša „Delavska pravica“ v svoji številki z dne 19. jan. t. l. in ki ga dobesedno povzemamo:

V Ljutomerskih gorah ima neki vinogradnik 11 oralov vinograda. Od te površine je rodovitnega okroglo 7

in 'polorala. Obdelujejo ga tri viničarske družine, za katere znašajo vsi stroški za leto 1932 skupno 9.500 Din. Pridelek vina pa je v tem letu znašal 201 hektolitrov. Terej če bi se ta količina vina prodala le po sramotni ceni 2 Din liter, bi to izneslo 40.200 Din. Če odbijemo za davek, popravila poslopij ter plačo šoferjev 1000 Din na mesec in če vpoštevamo, da se za ceno 2 Din to vino sploh ne bo prodajalo, temveč dražje, dobimo okroglo številko čistega dobička samo na tem zemljišču najmanj 20 do 30 tisoč dinarjev. Toliko ima dotični vinogradnik letnih dohodkov samo v tem vinogradu. Tri viničarske družine pa pri trdem delu ne zaslužijo vse skupaj niti 9.500 Din, ker so v tem še všteti stroški za galico, apno, žveplo, rabijo (rogóz) itd. Kakšna je potem ta pravica in porazdelitev čistega dobička do katerega ima viničar v marsikaterem oziru več pravice kakor posestnik, vinogradnik itd.

Ta primer pravzaprav ne bi spadal sem, ker smo zgoraj rekli, da borba za skrajšanje delovnega časa ne velja za poljske delavce, ker se ti bistveno razlikujejo od industrijskih delavcev, toda če je že v tem primeru razmerje med plačo delavca in dobičkom podjetnika tako veliko, kakšna razlika potem mora šele biti med zaslužkom delavca in dobičkom lastnika ogromne tovarne.

Delovna konferenca, ki jo uvodoma omenjamo, nam ne obeta, nobenih ugodnih sklepov, a še manj garancije, da bi se vsaj ti sklepi, ki bodo sprejeti, tudi izvajali. Pri glasovanju, da se naj skrajša delovni čas, a plače ostanejo neizpremenjene, so se sicer zastopniki odločili z večino 36 glasov proti 21, da predložijo ta mednarodni dogovor gospodarski konferenci v Londonu, toda kakor že več podobnih sklepov bo najbrž tudi ta ostal samo na papirju. Ne smemo namreč pozabiti, da ta borba ni borba proti strojem ki tako naglo in v takih množinah, iz podrivajo človeško delovno moč, temveč da bi v tej borbi morali delodajalci iz človekoljublja nekoliko popustiti v prid delavcem, a tega menda zaman pričakujemo. Saj pravi pregovor, da kdor več ima, več bi rad imel“ in da „kdor je sit, ta lačnega ne razume. — Če bo delodajalec primoran vsled zmanjšanja delovnega časa najeti novih delavcev in pri tem ne bo znižal delavskih plač, bo pač zvišal ceno predmetom, ki jih izdeluje. Tako bi bilo sicer, brezposelnosti nekoliko pomagano, v splošnem se stanje ne izboljša.

Pri reševanju krize in predvsem brezposelnosti, nam preostane samo eno sredstvo, in sicer krščanska ljubezen do bližnjega. Dokler kapitalistični delodajalci ne bodo prišli do spoznanja, da so po vesti dolžni po-

magati soljudem, ki stradajo in katerih je z družinami danes že 150 milijonov, bodo vse gospodarske konference brezuspešne.

K.:

Par besed o umetnih gnojilih.

Kdor doseže, da na mestu kjer je rasel preje samo eden klas, vzrastejo dva, je več storil za domovino kot vojskovodja ki zmaga v veliki bitki.

Naše poljedelstvo je bilo v preteklem povojnem desetletju izpostavljeno različnim slabim vplivom in kot ena izmed glavnih slabosti je bila ta, da se je prinos naših polja postavljen na najnižjo stopnjo. Pač pa je svetovna vojska prinesla s seboj to dobroto, da se je zemlja, ki je bila v rokah tujih velikašev razdelila med neimovite sloje in se je s tem povečala skupina malih in srednjih gospodarstev. Ni se pa s tem povečal prinos našega poljedelstva.

Slovenija sama je z ozirom na prehrano ljudstva pasivna dežela in vsako leto dovažamo sem preko 5000 vagonov samo pšenice. To se pravi, da Slovenija plačuje letno toliko in toliko milijonov dinarjev drugim pokrajinam v državi, posebno Bački in Vojvodini. Da ves ta denar ne pride v roke poljedelca o tem smo prepričani. V teh pokrajinah prevladujejo v trgovini z žitaricami židje in v teh žepih se steka ves dobiček, siromašnejši kmet v teh pokrajinah proda svojo zalogo pridelka takoj v jeseni in pozneje smo na milost in nemilost odvisni od teh židov. Da je k nam tako velik dovoz pšenice leži pač vzrok v tem, da premalo doma pridelamo. Slovenija sicer ne bode nikoli proizvedla toliko pšenice, da bi krila naše potrebe, sem pa mnenja, da bi se dalo precej omejiti.

Posledice stalnega velikega dovoza k nam nas silijo k temu, da iščemo novih poti kako izboljšati naš položaj, da moramo pridelati več kot pridelamo. Moj namen ni komu vsiljevati umetna gnojila. Ali zelo usodno lahko, bi nam postalo ako bi ostali na stališču kakšnega starokopitneža in spomnim se slučaja, ko mi je nekoč dejal nek starejši gospodar: „Moj ded je tako gospodaril in meni bo tako tudi zadostovalo“. Nikjer niso tako na mestu besede „kdor stoji, ta gre rakovo pot“ kot v kmetijstvu. Čas nas prehiteva in v gospodarstvu kot povsod drugod moramo gledati in stremeti za napredkom.

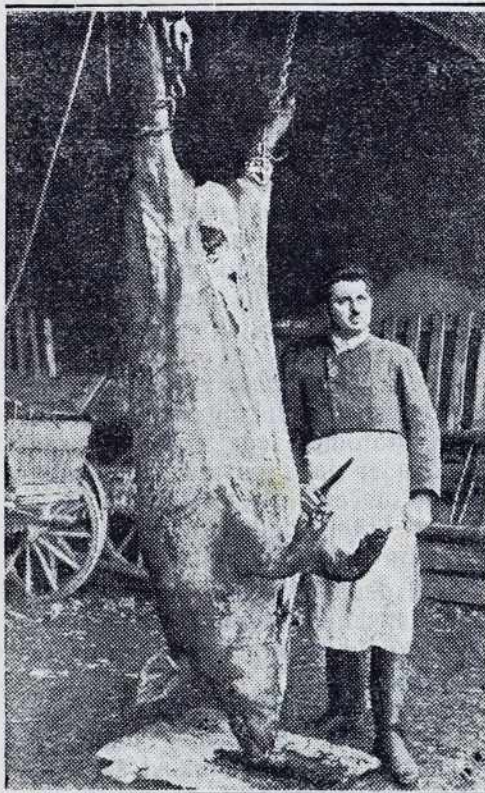
Povdarjam da je in je bil in bode hlevski gnoj prvi predpogoj vsega gnojenja, ker z gnojem nedobavljamo

zemljo samo rastlinsko hrano, ampak tudi zemljo izboljšuje in rahla. Moramo pa upoštevati, da je rastlina katero hočemo vzgojiti, da bi nam dala sad, od Boga poslano živo bitje, ki rabi za svoj obstoj in sad hrano kot človek in žival. Če pa temu bitju hrano izboljšamo ali pa damo katere v zemlji ne najde, dosegli bomo da bodo posevki nam dali blago boljše kakovosti in da bodo žetve bogatejše.

Z najbolj previdnim in najrazumnejšim postopanjem z hlevskim gnojem in gnojnico ne moremo nikoli zemlji nadomestiti one snovi, ki smo jih z žetvijo (zrno, seno, detelja, skopayine) odvzeli in odpeljali domov. Ker pa z hlevskim gnojem ne moremo nikoli nadomestiti zemlji onih redilnih snovi katere smo ji vzeli, je vsak umen gospodar primoran poseči po drugih sredstvih in to so **umetna gnojila**. Moramo pa paziti pri tem, da damo rastlini to kar potrebuje kar žetveni donos zavisi od one hranilne snovi, ki je v zemlji **najmanj** zastopana.

(Konec prihodnjič).

trije bratje njegovi dediči, vendar ne bodo dobili, kot zgoraj, vso zapuščino vsak do $\frac{1}{3}$ marveč morajo najprej izvršiti omenjena volila, izplačati revežem 1000 Din in prepustiti zapustnikovem prijatelju v last določeni gozd, in šele kar ostane, pripade njim po enakih deležih kot dedščina v last.

Vinci Nemeš, mladi posestnik iz Tešanovec v naši Krajini, je klal prašiča, starega 2 leti 3 mesece, ki je tehtal 321 kg; špeh je bil debel $14\frac{1}{2}$ cm in so nacvrli iz njega 117 kg masti. (Sliko je prinesel ljubljanski dnevnik „Slovenec“ in tudi „Domoljub“.)

Prav isto velja, če bi zapustnik v kodicilu odredil, kako si naj njegovi bratje med seboj zapuščino razdele, n. pr. najstarejši brat Ivan naj obdrži domačijo s temi in temi zemljišči, drugi brat naj dobi vinograd v tej in tej občini z vsemi poslopji in gozdovi, tretji pa hišo v mestu. Ta poslednja volja se mora upoštevati in izpolniti.

Četudi je tedaj nastopilo postavno redno nasledstvo, je zapustnik s svojim kodicilom dosegel, da se njegova zapuščina razdeli drugače, kakor bi se imela deliti po sami postavi.

Seveda si dediči dedščino med seboj zamorejo razdeliti tudi drugače, kakor to določa postava ali zapustnikova poslednja volja, toda to le tedaj, če so si v tem vsi povsem edini in če jim tega zapustnik v poslednji volji in izrecno prepovedal.

V gornjem primeru, da se še enkrat povrnemo nanj, bi podedovali zapustnikovo imovino triji bratje. — Če bi sedaj zapustnik v poslednji volji namesto zgoraj navedenega delitvenega podpisa (enemu domačijo, drugemu vinograd, tretjemu hišo) n. pr. odredil, da dobi najstarejši brat polovico vse zapuščine, tedaj bi ta poslednja volja bila testament, ker se z njim določi najstarejšemu bratu z ozirom na celoto določen del (ena polovica) vse zapuščine, ne pa nje naravni del (domačija s pripadajočimi zemljišči), najstarejši brat bi bil s tem od zapustnika imenovan za dediča glede polovice zapuščine in ker se vsaka posledjevoljna odredba, v kateri se imenuje dediča, imenuje testament, oz. je testament. Ostalo polovico zapuščine bi v

Dr. G:

O izjavi poslednje volje.

Ako pa ta zapustnik sedaj napravi kodicil v katerem določi, da naj se iz njegove zapuščine izplača občinskim revežem 1000 Din, prijatelju Štefanu naj se izroči ta in ta gozd, tedaj vkljub temu po postavi postanejo njegovi

Ivan Ivanov:

V pričakovanju...

«Kako ti je Tonček? Gotovo se že počutiš bolje. Upaj in ne živi v dvomih. Saj ti bo odleglo in vzdramil se boš očiščen v milosti božičnih skrivnosti. Pa materi nisem tudi že pisala, da ti ponehavajo bolečine in da se povrača staro veselje. Pa, da boš celo domov prišel jo obiskat, sem pisala».

Tonček pa jo je nepremično gledal, kajti razumel je njene besede, a je našel v njih vendarle nekaj tolažilnega. Sestra se je sklonila k njemu, mu primaknila knjigo. „Življenje svetnikovo“, ki je zdrsel a podzglavja ter ga še pokrižala na čelo. Za kratek čas se je poslovila od njega, da je še drugim lahko vlila okrepčujočega leka v njihova strta telesa. Njemu pa so dele njene materinske besede kakor blagodejni poletni deš osušeni zemlji. Nič več se mu ni izvijal iz prsi oni tožeči glas, ki je podvajal njegove bolečine. Zamislil se je za hip potem pa začel sam pri sebi.

«Sestra, ali je danes res sv. večer? Pa me mati še tak skrbno ča-

kajo pri jaslicah, kot takrat, ko sem se vrnil prvič na počitnice. Kaj pa delajo zdaj pravzaprav moja mati? Morda so pa tisto mojo košarico že postavili na okno, kamor bo dal On svoja bogata darila!... Pa k polnočnici bom tudi šel je-li, sestra? O, saj bova šla z materjo oba, pa lepo nama bo. Jaz jih bom pa še lepo pozdravil, ko se bova srečala praznično oblečena....

Obmolnil je za trenutek. Dolg, bolesten vzdih je znova presekala gluho tišino.

«Sestra, ali boste vi tudi pozdravili mojo mater in jim boste vi tudi povedali, da sem šel k polnočnici je-li?! O, saj bodo tudi meni verjeli...»

* * *

Na mizi ob postelji je ležalo pismo. Na prvi pogled je bilo vidno, da ga pisala okorna materina roka. Kratko je bilo, pa zato tembolj učinkovito. Stalo je v njem:

Sin moj! Pridi, težko te čakam. K polnočnici bova šla, pa mi boš kaj lepega povedal. Vse sem ti že pripravila, samo pridi. Pozdravlja te tvoja mati!

Poleg njega pa je stal odgovor:

Mati! Saj veste, da Vas ne bom pustil samo. Saj veste, da ne bi prenesel žalosti na Vašem izmučenem obrazu. Znajte — mati! . . . Ni tako v svetu, kakor ste mi Vi pravili, ker življenje ni Resnica. Ljubezen in Dobrota, kakor ste mi ga Vi upodabljali. Zato se bom pa povrnil k Vam, da mi bo lahko. Trdno me pričakujte, ker bova kmalu spet srečna.

* * *

Tam pod revno streho je lučka že dogorevala in ura na steni je neizprosno merila bežni čas. Mati pa je zaman čakala nanj, ki je izsrkaval še zadnje kaplje iz njenega v boli utripajočega materinskega srca. Prevelika je bila ljubezen med materjo in sinom, da bi si povedala resnico, da bi si skvarila veselo pričakovanje.

Morda je bil Tonček že takrat res pri polnočnici si je sam dajal angelški napev njej tako priljubljeni pesmi:

Božji nam je rojen sin,
radujmo se . . .

Morda jo je prav s tem napevom pozdravil, ko sta se srečala sin in mati — dva še preko

groba nerazdružljivi bitji...

(Konec.)

tem primeru po postavi (ne po testamentu, temveč vled drugačnega testamenta) dobili skupaj vsi trije bratje po enakih delih, tedaj vsak po eno šestino.

Da še enkrat ponovimo: pomen in namen izjave poslednje volje leži v tem, da z njo testator more doseči za svojo zapuščino drugačno usodo, kakor bi jo doletela, če poslednje volje ne bi napravil. Onlahko postavi druge dediče, ki po postavi niso poklicani k dedovanju, lahko odredi drugačno delitev zapuščine kot bi nastopila po zakonu, lahko odredi volila, itd. S poslednjo voljo se izločijo odredbe *postavnega* dednega nasledstva, ki pridejo do veljave le tedaj oz. v toliko, kadar in v koliko ni drugačne poslednje volje.

Omejitev izjave poslednje volje ali o dolžnem deležu.

O nekkih omejitvah smo govorili že zgoraj, ko smo dejali, da gotove osebe ne morejo napraviti veljavne poslednje volje, kakor n. pr. blazni. Rekli smo, da te osebe niso sposobne napraviti veljavne poslednje volje.

Omejitev velja tudi za one, ki so sodno spoznani za zapravljivce in vsled tega preklicani. Ti zamorejo s poslednjo voljo svobodno razpolagati le glede polovice svoje imovine, dočim morajo drugo polovico zapustiti svojim postavnim dedičem.

Toda tukaj se hočemo baviti z drugačnimi omejitvami, namreč s takozvanim pravom dolžnega deleža.

Rekli smo, da načeloma pristojna vsakomur pravica svobodno razpolagati z vso svojo imovino za slučaj smrti po svoji mili volji.

Toda zakon skrbi tudi za to, da se ta svoboda nebi zlorabljala.

Čtu pravičnosti bi se upiralo, ako bi n. pr. oče v testamentu vse svoje premoženje zapustil svojim prijateljem, revežem ali v kak drug namen, svojim lastnim otrokom pa ne bi zapustil ničesar.

Zato so že stari narodi poznali in imeli postave, ki so odredjele, da zapustnik mora vsaj en del svoje imovine zapustiti svojim otrokom.

Prav tako določa tudi naša postava.

Osebe, katerim zapustnik mora v poslednji volji zapustiti vsaj en del svoje imovine, imenujemo *nujne dediče*, tisti najmanjši del pa, ki ga mora tak nujni dedič dobiti, nujni ali *dolžni delež*.

Predvsem moramo še pojasniti, da zapustnik imenovati dedičem svojega nujnoga dediča. Kajti, če zapustnik testamenta sploh ne napravi, tedaj itak pridejo do dedovanja vse zapu-

ščine predvsem nujni dediči, namen postave pa je le ta, da nujni dediči sploh dedujejo. Toda. če in kadar napravi zapustnik poslednjo voljo, tedaj ne sme v tej poslednji volji vse svoje imovine zapustiti le drugim osebam, ki niso oujni dediči, marveč mora v njej nujnim dedičem zapustiti vsaj dolžni delež. Če bi zapustnik ravnal proti tem postavnim predpisom, tako da bi nujni dediči ne prejeli po vsebini poslednje volje vsaj nujnega deleža, tedaj bi oni po testatorjevi smrti lahko neglede na poslednjo voljo zahtevali iz zapuščine vsaj svoj nujni delež in za ta nujni delež bi se poslednjevoljnemu upravičencu (testamentarnemu dediču ali volilijemniku) zmanjšalo ono, kar bi imel po poslednji volji dobiti, oz. več upravičencem po sorazmernih delih.

Kdo je nujni dedič? Nujni dediči so predvsem zapustnikovi otroci oz. njihovi potomci, tedaj vnuki in pravnuki. Kadar pa zapustnik nima nikakih potomcev (otrok itd.) tedaj so njegovi krajni dediči njegovi stariši oz. njihovi predniki, stari stariši itd.

Nujni dedič je vedno samo tisti, ki bi po zapustniku dedoval po sami postavi, ako bi slednji umrl brez izjave poslednje volje.

Primeri: Zapustnika preživi edini otrok. Le ta je njegov nujni dedič, ne pa tudi zapustnikovi še živeči stariši, ker v prvi vrsti so otroci postavni dediči. Če ima zapustnik n. pr. 2 sina, ki imata tudi že deco, tretji sin pa mu je umrl, a še žive sinovi otroci, to so zapustnikovi vnuki, v tem slučaju bi po postavi delovali po $\frac{1}{3}$ vsak še živeči sin, otroci umrlega sina pa skupno ostalo $\frac{2}{3}$ po enakih delih. V tem slučaju so nujni dediči: obadva živeča sinova in vnuki — otroci umrlega sina. Otroci še živečih dveh sinov niso postavni dediči, zato tudi niso nujni dediči, čeprav so istotako zapustnikovi vnuki.

Stariši in ostali zapustnikovi predniki so postavni dediči takrat, kadar zapustnik ni zapustil nobenih potomcev. Edino takrat so oni tudi nujni dediči, v postavnem vrstnem redu.

Pripomniti je, da žena deduje po možu in mož po ženi vedno po postavi, tedaj takrat, kadar zapustnik-soprog ni s poslednjo voljo razpolagal glede vse svoje imovine in sicer pripade soprogu (možu ali ženi) poleg živečih otrok ali vnukov vedno $\frac{1}{4}$ zapuščine, če pa otrok oz. potomcev ni, pa $\frac{1}{2}$ zapuščine, kadar pa ni določenih bližjih sorodnikov, pa celo vsa zapuščina. Kljub temu pa soprog (mož ali žena) ni nujni dedič. Če bi tedaj n. pr. eden zakonec s testamentom imenoval za svojega univerzalne-

ga dediča (dediča vse imovine) svojega brata ali prijatelja, bi njegovi otroci lahko vendar zahtevali dolžni delež, drugi preživeči zakonec pa ne, če tudi bi bil sicer postavni dedič.

Koliko znaša dolžni delež? Dolžni delež zapustnikovih potomcev znaša polovico postavnega deleža, dolžni delež zapustnikovih prednikov znaša pa $\frac{1}{3}$ njihovega postavnega deleža.

(Dalje prih.)

Agrarna in gospodarsko-podporna za-
druga v Črensovcih v smislu svojih pravil
naznanja, da: potrebuje za krčenje 2
oral hrastove in gabrove šume težake. Za
plačo dobijo: pén., tretji del šibja ali veja
in vsaki šesti meter drv, pri kubikih pa od
vsakoga kulika 4 Din. Péne, šibje in metre
prevzame Zadruga in izplača po dnevni cen-
ni. Sprejmejo se za delo samo člani. Javiti
se je v Našem Domu v Črensovcih v pon-
deljek in torek od 8-12 ure.

Uradni dnevi Agrarne zadruge so mesto
srede vsak pondeljek in torek od 8-12 v
Našem Domu.

Slatina, meso in druge potrebščine se
smejo naročiti v Zadrugi v Črensovcih v
Našem Domu samo dopoldne od 8-10 ure
vsak delavnik.

Gospodarska zveza v Ljubljani nudi za
približajočo se pomladansko sezono umet-
nih gnojil neobvezno naslednja gnojila:

Apneni prah prosto naložen v pakicah
Zagorje po Din 13.— za 100 kg, nakladalna
postaja, dobava takojšnja.

Apneni dušik 16% v vrečah po Din 180
za 100 kg, v pločevinastih bobnih po Din
200.— vse za 100 kg postavljeno voznine
prosto Vaša postaja ako naročite najmanje
2000 kg.

Kalije sol 42% v vrečah po 100 in 50
kg po Din 170.— za 100 kg franko Ljublja-
na, vagonске množine in polvagonске po
dogovoru.

Kostni superfosfat 18/20% po Din 118.—
za 100 kg franko Ljubljana vagonске in pol-
vagonске množine po dogovoru.

Nitrofoskal mešano gnojilo, 8% kalija,
4% dušika, 8% fosforne kisline po Din 142:
za 100 kg franko vsaka postaja, ako se na-
roči najmanje 2000 kg. Vreče po 50 in 100 kg.

Kostna moka po Din 95.— za 100 kg
franko Ljubljana, dobava vagonška po do-
govoru.

Superfosfat rudninski po Din 95.— za
100 kg franko vsaka postaja, ako se naroči
najmanje 5000 kg. Superfosfat dobavljamo
v vrečah po 50, 75 in 100 kg. Ako bi Vam
na Vašo željo dobavili superfosfat v papir-
natih vrečah je za Din 2.— pri 100 kg ce-
nejši.

Tomaževa žilindra po Din 122.— za 100
kg franko Vaša postaja, baza 18%. Vsak
% fosforne kisline se računa Din 6.— pri
100 kg več. Dobava takojšnja iz inozemstva.

Vsa gnojila so tako dobavljiva, plačilo
tekem 14 dni v gotovini po odpremi.

Glede uporabe gnojil umetnih gnojil ka-
kor tudi v vseh v kmetijsko stroko spada-
jočih vprašanjih smo Vam vedno radevolje
na razpolago.

Črensovci. Seleksijsko društvo za svetlo-
lisasto govedo v Črensovcih ima svoj redni
občni zbor dne 12. febr. 1933 po večernicah
v prostorih osnovne šole z običajnim dnev-
nim redom:

1. Poročilo funkcionarjev. 2. Sprejem
pravil. 3. Slučajnosti. Odbor.